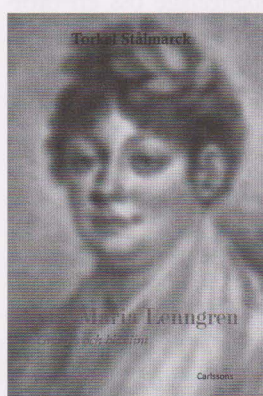

Nytt intresse för Anna Maria Lenngren

BIRGITTA FERNSTRÖM

I presentationstexten på baksidan av *Anna Maria Lenngren, Granris och blåklint* (Carlssons) av Torkel Stålmarck noterar jag en önskan om att boken "framför allt skall locka till läsning av Anna Marias poetiska klenoder".

Anna Maria Lenngren var inte en författare som ville synas i sin samtid. Istället spelade hon gärna rollen av ordentlig husmor med blanka möbler och värdinna för charmanta gäster. Hennes dikter trycktes utan hennes författarnamn. Men forskningen har givit henne en plats i den svenska litteraturhistorien. Stålmarck uppmärksammar hennes humor, hennes skarpa blick och hennes ironiska ådra.

Mitt eget intresse för Anna Maria Lenngren väcktes på allvar under ett flerårigt samarbete med lutsångaren och viskännaren Peder Svan. Sedan dess står hon på min repertoar och finns med i mina program. Jag instämmer i förhoppningen att flera skall upptäcka eller återupptäcka Anna Maria Lenngren. Med sin iakttagande, skarpa blick och sin vassa penna har hon skapat tydliga, tidsmässiga tavlor, som Torsten Stålmarck nu tagit fram i ljuset och inbjuder oss alla att njuta av.

De gammalmodiga uttrycken som Anna Maria Lenngren ibland använder kan utgöra ett hinder för att läsa hennes dikter. Men Torkel Stålmarck använder ett modernare språk när han återger dikterna, därmed undanröjs det problemet. Samtidigt fascinerar jag av de ålderdomliga uttryck, som hänger samman med den tid hon levde i. Ta bara "hirschfångare" och "byxsäcksur"; vem använder dessa ting idag!

Torsten Stålmarck vrider och vänder på fru Lenngrens situation både som kvinna och författare och låter oss även möta henne i ljuset av andra litteraturvetares uppfattningar. Vi inser än en gång hur beroende dåtidens diktare och skriftställare var av överhetens ynnest. Själv kan jag inte annat än beundra författarinnans sätt att ta sig fram på poesins snirklande stig – i stark konkurrens med de manliga skalderna, något som väl knappast skulle ha lyckats utan hovets välvilja och kontakten med dåtidens tongivande media, Stockholms-Posten.

Eftervärlden har gjort stor affär av fru Lenngrens anonymitet, och glömmet ibland att detta var vanligt – eller som författaren skriver "i själva verket snarare var regel än undantag i tidens press". Det förklarar hennes inställning och gör det lättare för en nutidsmänniska att förstå hennes förhållningssätt. *Skaldeförsök* gavs ut först efter hennes död, men redan tidigt publicerades hon i Göteborgstidningen *Hwad Nytt? Hwad Nytt?* och de flesta visste snart att "det unga, vittra fruntimret" var en made-moiselle Malmstedt från Uppsala.

Bokens källförteckning är värdefull för den som vill gå djupare i studierna av Anna Maria Lenngren. De många återgivningarna av träsnitt efter Fritz von Dardels original förhöjer läsoplevelsen ytterligare.

Anna Maria Lenngren, Granris och blåklint ger en bra ingång till vidare studier av ett kvinnligt författarskap i slutet av sjuttonhundratalet, utan att ha den dammiga stämpel över sig, som så lätt blir fallet, när det handlar om äldre litteratur.

Kanske är det dags att återuppväcka det avsomnade Lenngren-sällskapet? Är du intresserad så hör av dig till red@dels.nu

Birgitta Fernström är skådespelerska, regissör och sångerska.